

ประชาชนส่วนใหญ่ของตำบลวังดิน เป็นคนไทยภาคเหนือ พูดภาษา “คำเมือง” (ภาษาเหนือ) วัฒนธรรมประเพณี สืบทอดมาจากคนภาคเหนือ

ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลวังดิน

ตำบลวังดิน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองระยะทางห่างจากอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ถึง ตำบลวังดิน ๒๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๔๗ กิโลเมตร ประมาณ ๒๙,๓๗๕ ไร่ พื้นที่ราบ ๑๗,๖๖๓ ไร่ พื้นที่ภูเขา ๑๑,๗๑๒ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านด่าน อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลรวมจิต อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลขุนฝาง อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลวังดิน มีลักษณะลอนลาด ลอนชัน เป็นภูเขา ส่วนมาก เป็นหุบเขา มีที่ราบ หุบเขาเป็นจุดๆ ทั่วไป ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๒๐๐-๔๐๐ เมตร

สภาพภูมิอากาศ

ตำบลวังดิน เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์-ต้นเดือนมีนาคม และจะสิ้นสุดลงประมาณกลางเดือน พฤษภาคม-ต้นเดือนมิถุนายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมหรือบางปีจะเริ่มประมาณต้นเดือนมิถุนายน และสิ้นสุดลงประมาณเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มต้นกลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์

สภาพแหล่งน้ำและปริมาณน้ำฝน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

ตำบลวังดินมีแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยมีลำน้ำ ลำห้วย ๑๓ สาย ที่ใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่

๑. ลำห้วยสว่าง	พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๓,๕๔๗ ไร่ ๔๓๑ ครัวเรือน
๒. ลำห้วยสว่างแล้ง	พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๑,๘๓๑ ไร่ ๒๕๐ ครัวเรือน
๓. ลำห้วยโป่ง	พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔,๕๗๕ ไร่ ๔๗๖ ครัวเรือน
๔. ลำห้วยปอบ	พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๒,๖๘๘ ไร่ ๒๖๔ ครัวเรือน
๕. น้ำตกวังดิน	

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

สระน้ำ	จำนวน ๗ แห่ง	
ทำนบ	จำนวน ๑๘ แห่ง	ใช้ได้ ๙ แห่ง
ประปาหมู่บ้าน	จำนวน ๒๐ แห่ง	ใช้ได้ ๑๗ แห่ง
บ่อน้ำตื้น	จำนวน ๓๗ แห่ง	ใช้ได้ ๒๑ แห่ง
บ่อน้ำบาดาล	จำนวน ๕๕ แห่ง	ใช้ได้ ๒๑ แห่ง
ฝาย	จำนวน ๕ แห่ง	

ข้อมูลพื้นที่และประชากร ปี ๒๕๕๕

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน		ประชากร			พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	ประเภทของพื้นที่ (ไร่)							หมายเหตุ เช่น พื้นที่รกร้าง
	ทั้งหมด (ครัวเรือน)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ชาย	หญิง	รวม		การเกษตร				ป่าไม้	อื่นๆ (ห้วย,หนอง,คลอง ,บึง)	ที่อยู่ อาศัย	
							นา	ไร่	สวน	รวม				
๑	๑๔๐	๙๖	๑๙๔	๒๑๘	๔๑๒	๖๕๐	๔๗๒	-	๕๓	๕๒๕	-	๒๘	๙๗	
๒	๑๓๗	๑๐๙	๒๑๑	๒๐๙	๔๒๐	๒,๐๕๐	๙๗๒	๒๗๕	๑๑๘	๑,๓๖๕	-	๑๓	๖๗๒	
๓	๒๐๓	๑๗๘	๓๔๐	๓๒๖	๖๖๖	๒,๕๐๐	๑,๓๒๖	๖๕	๓๐๙	๑,๗๐๐	-	๒	๗๗๕	
๔	๒๗๖	๑๙๘	๔๒๕	๔๖๑	๘๘๖	๓,๒๗๙	๑๔๕๔	๑๘๙	๒๕๗	๑,๙๐๐	-	๙๗๒	๔๐๗	
๕	๑๖๗	๑๒๒	๒๘๐	๒๗๖	๕๕๖	๒,๕๐๐	๓๐๐	-	๔๘๖	๗๘๖	-	๔	๑,๔๖๖	
๖	๑๒๑	๙๘	๑๗๒	๑๙๐	๓๖๒	๖,๕๐๐	๗๘๔	๕๐	๒๐๔	๑,๐๓๘	๓,๙๙๒	๓๐๐	๑,๑๗๐	
๗	๑๔๖	๑๑๘	๒๒๗	๒๐๙	๔๓๖	๗,๕๐๐	๑,๒๑๒	๗๓๐	๑๘๙	๒,๑๓๑	๔,๘๖๙	-	๕๐๐	
๘	๑๓๐	๙๘	๒๑๘	๒๓๘	๔๕๖	๓,๕๔๖	๙๓๖	๓๐๓	๒๕๒	๑,๔๙๑	๑,๔๗๒	๒๔๒	๓๔๑	
๙	๓๖	๓๐	๘๒	๗๑	๑๕๓	๔๐๐	๒๕๐	-	๗๒	๓๒๒	-	-	๗๘	
๑๐	๑๐๒	๗๕	๑๗๕	๑๖๐	๓๓๕	๔๕๐	๔๓๕	-	-	๔๓๕	-	-	๑๕	
รวม	๑,๔๕๘	๑,๑๒๒	๒,๓๒๔	๒,๓๕๘	๔,๖๘๒	๒๙,๓๗๕	๘,๑๔๑	๑,๖๑๒	๑,๙๔๐	๑๑,๖๙๓	๑๐,๕๗๗	๑,๕๘๔	๕,๕๒๑	

รายได้

รายได้เฉลี่ย สุทธิ ๓๒,๒๒๙ บาท/ คน/ ปี

การเกษตร

ด้านพืช

- ข้าวนาปี พื้นที่ ๗,๓๐๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๓,๖๓๒ ตันข้าวเปลือก
ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ ไร่
- ข้าวนาปรัง พื้นที่ ๘๓๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๕๐๐ ตันข้าวเปลือก
ผลผลิตเฉลี่ย ๖๐๐ กิโลกรัม/ ไร่

ด้านปศุสัตว์

- โค จำนวน ๓,๗๕๘ ตัว
- กระบือ จำนวน ๓๗๗ ตัว
- สุกร จำนวน ๑,๓๗๓ ตัว

ด้านอุตสาหกรรมเกษตร

- โรงสีข้าวชุมชน จำนวน ๒ โรง

ด้านสถาบันเกษตรกร

- กลุ่มอาชีพแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๔ กลุ่ม สมาชิก ๘๘ ราย
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑๑ กลุ่ม สมาชิก ๔๒๑ ราย
- กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย

กองทุน

- มีกองทุนหมู่บ้าน หมู่ละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทุกหมู่บ้าน

เส้นทางคมนาคม

- เส้นทางหลัก ๒ สาย เป็นทางลาดยางของ รพช. สายบ้านด่าน-วังดิน-น้ำหมัน, สายม่อนหินขาว-ยางจุ่ม การเดินทางมีรถประจำทาง ๑ สาย ค่าโดยสารเฉลี่ยไป-กลับ ๓๖ บาท

ข้อมูลสาธารณูปโภค

- สถานีอนามัย ประจำตำบล/ หมู่บ้าน จำนวน ๑ แห่ง
 - มีแพทย์ประจำตำบล ๑ คน
 - มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๓ คน
- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน ๑ แห่ง
- สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ จำนวน ๒ แห่ง
- การไฟฟ้า (แสดงถึงจำนวนหมู่บ้านที่ไฟฟ้าเข้าถึง,จำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้า)
ไฟฟ้าเข้าถึง ๙ หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า ๙๑๖ ครัวเรือน

ข้อมูลสิ่งก่อสร้าง

- โรงเรียนระดับประถมศึกษา ๓ แห่ง
- โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๑ แห่ง
- อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ ห้องสมุดประชาชน ๑๐ แห่ง
- วัด/ สำนักสงฆ์ ๖ แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล/ และหมู่บ้าน ๑ แห่ง
- หน่วยบริการประชาชน ๑ แห่ง

ศาสนาสถาน

ตำบลวังดิน มีศาสนสถานทางศาสนาพุทธ ดังนี้

๑. วัดยางจุ่ม	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑
๒. วัดพุทธบาทเขาผึ้ง	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒
๓. วัดยางจุ่ม	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓
๔. วัดยางโพน	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔
๕. วัดหนองป่าไร่	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕
๖. วัดเทพนิมิตร์สามัคคีธรรม	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘

ด้านการศึกษา

- สำหรับบริหารด้านการศึกษาของตำบลวังดิน มีโรงเรียนในระดับการศึกษา ต่างๆ
จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

๑. โรงเรียนบ้านวังดิน (โรงเรียนขยายโอกาสถึงม.๓)
จำนวนนักเรียน ๒๗๕ คน ครู ๑๖ คน
๒. โรงเรียนสามัคคีวิทยา (โรงเรียนประถมศึกษา)
จำนวนนักเรียน ๒๐๑ คน ครู ๑๑ คน
๓. โรงเรียนบ้านหนองป่าไร่ (โรงเรียนประถมศึกษา)
จำนวนนักเรียน ๘๖ คน ครู ๘ คน
๔. ศูนย์เด็กเล็กบ้านวังดิน
จำนวนนักเรียน ๔๕ คน ครู ๒ คน
๕. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จำนวนนักเรียน ๕๗ คน ครู ๑ คน

ขนบธรรมเนียมประเพณี

ตำบลวังดิน มีประเพณีที่สืบทอดกันมาและน่าสนใจ คือ

๑. งานกีฬาแม่บ้านสัมพันธ์
๒. งานสงกรานต์
๓. งานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
๔. งานกีฬาเยาวชน ประจำตำบล
๕. งานสลากภัต
๖. แห่เทียนวันเข้าพรรษา

๗. ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพของดิน

๑. กลุ่มดินชุดที่ ๕ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ และในดินชั้นล่างลึกๆ เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกดินตะกอนลำน้ำเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดแก่ถึงเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕-๘.๐

๒. กลุ่มดินชุดที่ ๖ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทามีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงตลอดชั้นดินบางแห่งมีสีลาแกอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ด้วยเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเลวพบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

๓. กลุ่มดินชุดที่ ๑๕ เป็นพื้นที่ที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดงพบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นขึ้นในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีส เกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕-๘.๐

๔. กลุ่มดินชุดที่ ๑๖ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง สีดินเป็นสีเทาสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง และมีจุดประสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางกรณีอาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปน เกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำพบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้โดยทั่วไปได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและหน้าดินแน่นทึบทำให้ข้าวแตกกอได้ยากปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา

๕. กลุ่มดินชุดที่ ๑๗ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียวมีสีเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน พบจุดประพวกสีน้ำตาลสีเหลืองหรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกดินตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

๖. กลุ่มดินชุดที่ ๒๔ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงเกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกดินตะกอนลำน้ำหรือเกิดจากการสลายตัวผุพัง ของหินหลายชนิดที่มีเนื้อละเอียด พบบริเวณที่ดอนที่เป็นลูกคลื่นไปจนถึงเนินเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ บางแห่งดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในช่วงฤดูเพาะปลูกพืชอาจขาดน้ำได้หากฝนทิ้งช่วงไปเป็นระยะเวลานาน ส่วนบริเวณที่มีความลาดจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่และไม้ผลต่างๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงสภาพป่าธรรมชาติ

๗. กลุ่มดินชุดที่ ๔๖ เป็นกลุ่มดินที่ส่วนใหญ่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนกรวดหรือปนลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาลสีเหลืองหรือสีแดง พบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่น เป็นดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๗.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ เป็นดินตื้น มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปัจจุบันบริเวณ ดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย และปอ บางแห่งเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติและป่าละเมาะ หรือมีการปลูกป่าทดแทน

๘. กลุ่มดินชุดที่ ๔๗ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังพวกหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๗.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ เป็นดินตื้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นบริเวณมาก ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกปาล์ทดแทน

๙. กลุ่มดินชุดที่ ๔๘ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน อาจพบหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปน พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันจนถึงเนินเขา เป็นดินตื้นมาก มีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ ดินตื้นมาก บริเวณที่มีความลาดชันสูงเกิดจากการชะล้างพังทลายได้ง่าย นอกจากนั้นยังมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำอีกด้วย ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม่ไถเร็ว

๑๐. กลุ่มดินชุดที่ ๔๙ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินปนลูกรังสีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลือง ไต่ลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และสีลาแลงอ่อนปะปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก พบบริเวณพื้นที่ตอนมีลักษณะเป็นลูกคลื่น เป็นดินตื้นถึงตื้นมาก มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ เป็นดินตื้นและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางแห่งมีก้อนศิลาแลงโผล่กระจายอยู่ทั่วไปเป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม บริเวณที่มีความลาดชันสูงมีปัญหาเกี่ยวกับการพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ที่รกร้างว่างเปล่า ป่าเต็งรัง หรือใช้ปลูกไม้ไผ่เร็ว

๑๑. กลุ่มดินชุดที่ ๖๒ เป็นกลุ่มดินที่ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโผล่ กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

รายชื่อวิสาหกิจชุมชน/ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ของตำบลวังดิน ที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน
ออกให้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ที่	รหัสทะเบียน	ชื่อ	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก (ราย)	ว/ด/ป อนุมัติ
๑	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๑	วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชุมชนตำบลวังดิน	๔๑ หมู่ ๓ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๓๐	๒๖/๑๐/๒๕๔๘
๒	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๒	วิสาหกิจชุมชนเกษตรธรรมชาติตำบลวังดิน	๑๙๐/๒ หมู่ ๓ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๑๐๕	๑๕/๑๑/๒๕๔๘
๓	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๓	วิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองป่าไร่	๘๑ หมู่ ๕ ต.วังดิน อ.เมือง อุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๗๖	๐๖/๑๒/๒๕๔๘
๔	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๔	วิสาหกิจชุมชนสตรีพัฒนา หมู่ ๘ บ้านห้วยปอบ	๑๙๕ หมู่ ๘ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๑๗	๐๙/๐๓/๒๕๔๙
๕	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้านยางโพน	๑๖๑ หมู่ ๔ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๘๕	๑๗/๐๔/๒๕๔๙
๖	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสุรากลั่นชุมชนบ้านยางโพน	๕๕ หมู่ ๔ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๙	๒๙/๐๕/๒๕๔๙
๗	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์บ้านวังดิน	๕๒/๑ หมู่ ๖ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๒๔	๒๓/๐๓/๒๕๕๐
๘	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านวังดิน หมู่ที่ ๑	๑๐๐ หมู่ ๑ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๙	๐๓/๐๗/๒๕๕๐
๙	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ หมู่ ๖ ต.วังดิน	๗๘/๑ หมู่ ๓ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๘	๑๔/๐๘/๒๕๕๐
๑๐	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโค หมู่ ๔ บ้านยางโพน	๖๕ หมู่ ๔ ต.วังดิน อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์	๒๗	๑๑/๐๙/๒๕๕๐
๑๑	๖-๕๓-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพวังดิน	- หมู่ ๑ ต.วังดิน อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์	๓๑	๐๔/๐๖/๒๕๕๑

สถานการณ์ของชุมชน

๑. ปัญหาของชุมชน

ด้านกายภาพ

๑. ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
๒. พื้นที่ดินทำการเกษตรเสื่อมคุณภาพ
๓. ปัญหาร้ายธรรมชาติ (ภัยแล้ง)

ด้านชีวภาพ

๑. ปัญหาโรค-แมลงศัตรูพืชระบาด
๒. ขาดแหล่งผลิตพันธุ์พืช-สัตว์ที่ดีในท้องถิ่น
๓. ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์

ด้านเศรษฐกิจ

๑. ปัญหาการว่างงานหลังฤดูการผลิตทางการเกษตร
๒. ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพเกษตร
๓. ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาแพง
๔. ไม่มีตลาดหรือสถานที่แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร
๕. ปัญหาขาดแคลนที่ดินทางการเกษตร

ด้านสังคม

๑. การรวมตัวของกลุ่มองค์กรเกษตรกรในชุมชนมีการบริหารงานไม่เข้มแข็ง

ลำดับความสำคัญของปัญหา

๑. ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
๒. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์
๓. ปัญหาการว่างงานหลังฤดูการผลิตทางการเกษตร
๔. ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาแพง
๕. การขาดแคลนพันธุ์พืช-พันธุ์สัตว์ ในชุมชน
๖. การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพการเกษตร
๗. องค์กรเกษตรกรในชุมชนขาดความเข้มแข็ง

๒. ศักยภาพของชุมชน

๑. สมาชิกชุมชนมีความชำนาญในการผลิตข้าว, พืชไร่ และเลี้ยงสัตว์
๒. มีสภาพเป็นป่าต้นน้ำ
๓. มีแหล่งเงินทุนจากหมู่บ้านสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพเสริม

การสังเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อเท็จจริง

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและเทือกเขาที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ในส่วนที่เป็นที่ราบหรือค่อนข้างราบเรียบที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติต่ำ มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว อากาศร้อนและแห้งแล้ง เป็นพื้นที่แล้งซ้ำซาก ทำนาเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ อาชีพรองคือ การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ และสุกร มีผู้ขึ้นทะเบียนยากจนและยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจำนวน ๔๒๕ ราย

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT)

จุดแข็ง

- มีสภาพเป็นป่าต้นน้ำดั้งเดิม มีน้ำตกไหลเกือบตลอดปี จะขาดน้ำช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน เท่านั้น

- ชุมชนและพื้นที่มีไม้ไผ่มากเหมาะสำหรับอาชีพจักสานและงานฝีมือต่างๆ
- สภาพพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกพืชทนแล้ง เช่น ไม้ไผ่สามารถปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจได้

ชุมชนมีการเลี้ยงโคจำนวนมาก สามารถส่งเสริมเป็นอาชีพที่สร้างรายได้และส่งเสริมเป็นอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์ได้

- จัดตั้งโรงงานอาหารสัตว์ได้
- จัดตั้งโรงงานเยื่อกระดาษได้

จุดอ่อน

- ขาดแคลนพื้นที่ทำการเกษตร มีพื้นที่ถือครองน้อย โดยเฉพาะพื้นที่นาและพื้นที่เลี้ยงสัตว์
- ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็ง
- ขาดเอกสารสิทธิ์ที่ทำกิน ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน

โอกาส

- การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีการกระจายงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พร้อมกับการให้อำนาจในการจัดเก็บภาษีบางอย่างในท้องถิ่น เพื่อเป็นรายได้รวมกับงบประมาณแผ่นดินและให้อำนาจองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในการจัดสรร เพื่อพัฒนาในท้องถิ่น

- นโยบายของรัฐในการสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชน โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน

- นโยบายกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ในการพัฒนาเครือข่าย การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชนและการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เกษตรกรโดยโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

- นโยบายของรัฐบาลในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านละ ๑ ล้านบาท และการสร้างรายได้ระดับครัวเรือน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

- วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเกษตรของจังหวัดอุดรธานี
- ธุรกิจเอกชนในการส่งเสริมการเกษตรในชุมชน
- กระแสตื่นตัวในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ภัยคุกคาม

- ตลาดสินค้าเกษตรเป็นตลาดของผู้ซื้อ ทำให้มีการผันผวนของราคา
- ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ย, ยาเคมีปราบศัตรูพืช และเมล็ดพันธุ์มีราคาแพง
- ไม่มีศูนย์กลางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน

- ปัญหาจากภัยธรรมชาติ (ฝนแล้งและน้ำท่วม)

๓. ปัญหา

- ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรในฤดูแล้ง
- ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ
- ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ปุ๋ยเคมี
- ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีและสัตว์พันธุ์ดี
- ปัญหาการขาดแคลนพื้นที่เลี้ยงสัตว์

๔. แนวทางแก้ไข

- สร้างแหล่งน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการเกษตรด้วยปุ๋ยคอก, ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มในการซื้อและผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
- ลดต้นทุนการผลิต โดยการณรงค์ให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้เอง ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมีและใช้สารสกัดจากธรรมชาติแทนสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- อบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำเกษตรแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
- ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานและปลอดภัย
- ส่งเสริมการทำเกษตรพอเพียงและเกษตรยั่งยืน
- ส่งเสริมการทำแปลงหญ้าและเมล็ดพันธุ์หญ้าที่เหมาะสม

๕. วิธีการดำเนินงาน

- สร้างแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ดี ภายในหมู่บ้านและตำบล
- ส่งเสริมการลดใช้สารเคมี และการทำเกษตรปลอดภัย
- ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก สารสกัดจากสมุนไพร และการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

๖. เป้าหมายการดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ ๒๐๐ ราย
- ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และสารสกัดจากธรรมชาติแทนสารเคมี จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ๔๐๐ ราย
- ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวและการทำการเกษตรพอเพียง จำนวน ๑๐๐ ราย

กลยุทธ์ทางเลือก

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชน ตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ดังกล่าวมาข้างต้น สร้างกลยุทธ์ทางเลือกได้ ดังนี้

๑. อาศัยความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่นและ อบต.เป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนโดย

- การระดมความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน
- การจัดสรรงบประมาณของ อบต. การดึงงบประมาณของหน่วยงานราชการต่างๆ และงบประมาณของจังหวัดอุดรธานี
- การนำเงินกองทุนหมู่บ้านจัดสรรเป็นแหล่งเงินทุนให้กลุ่มอาชีพ
- การระดมความร่วมมือของส่วนราชการในท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด เชื่อมโยงถึงระดับ

กระทรวง ทบวง กรม

๒. จัดตั้งร้านค้าชุมชน รวบรวมความต้องการปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกรโดยผ่านกลุ่มเกษตรกรอาชีพต่างๆ เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับผู้ค้าให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพและราคาถูกลง จำหน่ายแก่เกษตรกรและเป็นตัวแทนในการประสานกับส่วนราชการ เมื่อมีโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรราคาถูกให้แก่เกษตรกร เช่น ปุ๋ย อตก.

๓. พัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรโดย

- สร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือกันในกลุ่มเกษตรกรแต่ละอาชีพ โดยให้ผู้นำกลุ่มเกษตรกรมีบทบาทร่วมในประชาสังคมของชุมชน. และกลุ่มเกษตรกรแต่ละอาชีพต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบโครงการที่จะนำเงินมาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือในการพัฒนาอาชีพ

- เร่งรัดการพัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรขึ้นในชุมชนเพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูลและความรู้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและลดการก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นการใช้วิธีการผลิตทางเกษตรที่คำนึงถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบำรุงดินด้วยวิธีต่างๆ

- ขยายการส่งเสริมการเกษตรจากธุรกิจเอกชนเพิ่มมากขึ้น สร้างโอกาสให้เกษตรกรได้ทราบและตัดสินใจด้วยตนเอง โดย อบต. หรือกลุ่มอาชีพหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตำบล (ผู้อำนวยการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน) ดูแลให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมและได้รับประโยชน์ตามสัญญา

๔. แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินโดย

- เสนอปัญหาต่อจังหวัด ผลักดันให้สำนักงานที่ดินดำเนินการสำรวจ รังวัด ออกเอกสารสิทธิในพื้นที่ที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิโดยเร่งด่วน

- ขอให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์ เข้ามาศึกษาการจัดปฏิรูปที่ดินเพื่อดูความเป็นไปได้ในการปรับปรุงพื้นที่เกษตรให้มีขนาดที่เหมาะสมต่อการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือการเกษตรเพื่อการลดต้นทุนการผลิต

